

Onderwerp Stand van zaken nieuwe impuls vensterscholen

Steller P Mulder

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61 19 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk OS 13.3719180

Datum **13 JUN 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In 1995 zijn we begonnen met de Vensterscholen in Groningen. Daarmee hebben we een vruchtbare voedingsbodem gecreëerd voor veel nieuwe ontwikkelingen, activiteiten en afspraken om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. We waren koploper en hebben aan de wieg gestaan van de ontwikkeling van de brede-school in Nederland. Veel brede scholen hebben gebruik gemaakt van de kennis en ervaring uit Groningen. Ook al was het vensterschoolconcept nog steeds goed, de ontwikkelingen in het jeugdbeleid hebben de oude structuur ingehaald. Daarom hebben we het concept van de vensterscholen kritisch tegen het licht gehouden.

Het resultaat van de evaluatie, het onderzoeksrapport *nieuwe verhoudingen, nieuwe dynamiek*, hebben wij met u besproken tijdens de vergadering van de raadscommissie op 9 mei 2012. U kon zich vinden in de conclusies en aanbevelingen en gaf ons opdracht met de aanbevelingen aan de slag te gaan. Kortgezegd komt het op het volgende neer:

- benoem de samenwerking tussen school en kinderopvang tot de kern van de Vensterschool;
- kies een sterke inhoudelijke focus op drie pijlers: de doorgaande ontwikkelingslijn, ouderbetrokkenheid en zorg;
- leg de regie over de samenwerking bij de school
- werk met de schoolbesturen voor primair onderwijs en de kinderopvang-organisaties de inhoud en structuur van de nieuwe vensterschool uit en leg de afspraken vast.

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de nieuwe impuls vensterscholen.

Wat hebben we sindsdien gedaan?

Met de besturen van onderwijs en opvang hebben we vervolgens nagedacht over de verdere invulling en een plan van aanpak van de nieuwe impuls. We hebben in eerste instantie gesproken met de wat grotere partners binnen de vensterscholen (VCOG, O2G2, COP en SKSG).

Daarnaast hebben de locatiemanagers van de vensterscholen samen met de directeuren van 'hun' vensterschool al een ontwikkeling op gang gebracht om de nieuwe impuls voor te bereiden. Sommige plangroepen zijn verkleind en er is steeds meer gekozen voor de inhoudelijke focus op de drie pijlers.

De input uit de gesprekken met de bestuurders en de ervaringen van de locatiemanagers vanuit de praktijk, hebben ertoe geleid dat we een gezamenlijke bijeenkomst hebben gehouden op 11 april jl. in het Goudkantoor in Groningen. Hiervoor hebben we alle schoolbesturen van het primair onderwijs en de opvangorganisaties uitgenodigd. In deze bijeenkomst hebben we de eerste stappen gezet naar de Nieuwe Impuls Vensterscholen. We hebben geconstateerd dat er commitment is op de inhoudelijke thema's en een gedeelde visie en ambitie.

Gezamenlijk ambitiedocument

Naar aanleiding van de bijeenkomst op 11 april hebben we samen met de partners het *ambitiedocument nieuwe impuls vensterscholen* (bijgevoegd) opgesteld.

In het document hebben we onze gezamenlijke drijfveer, de gezamenlijke ambitie, de inhoudelijke focus en de organisatie van de vensterscholen beschreven. Hoe we het ook gaan organiseren, we dienen steeds goed te beseffen voor wie we het doen. En dat is ons 'Gronings Goud', alle kinderen in onze stad.

De nauwe samenwerking die we met de partners beogen, moet een meerwaarde hebben voor de kinderen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. In onze visie heeft de vensterschool hierin een belangrijke rol. Het sluit aan bij datgene wat kinderen nodig hebben en wat onderwijs en opvang kunnen bieden.

Wanneer kinderen extra ondersteuning nodig hebben, dan willen we dat zo dicht mogelijk bij het kind en het gezin organiseren. Hiervoor is intensieve samenwerking noodzakelijk met de Centra voor Jeugd en Gezin¹.

Wij streven naar maatwerk per wijk. Er komt geen blauwdruk voor vensterscholen. Iedere wijk heeft zijn eigen specifieke doelgroep, wensen en mogelijkheden. De vensterschool moet daar een afspiegeling van zijn. Het streven naar maatwerk neemt niet weg dat we over een aantal onderdelen

---

¹ in het kader van de doorontwikkeling van de CJG's werken we aan een evaluatie van de CJG's. In het najaar wordt u hierover schriftelijk geïnformeerd. Wij schetsen u dan de positie van het CJG in het sociale domein.

vaste afspraken moeten maken. Het onderwijs krijgt de regie op de samenwerking binnen de vensterschool. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de sociale infrastructuur in de wijk, de inrichting van het CJG en de verbinding tussen de wijk en de vensterschool. Iedere vensterschool mag uniek zijn, maar moet wel voldoen aan de uitgangspunten die worden vastgelegd.

We willen onze ambitie ook kwantificeren. Samen met de partners streven we ernaar dat voor 1 januari 2014 de nieuwe structuur wordt ingevoerd op drie scholen.

Groninger onderwijspact

De gezamenlijke ambitie en uitgangspunten voor de vensterscholen staan niet op zich. Ze sluiten aan bij de opgaven die de onderwijspartners (van voorschoolse educatie tot universitair onderwijs) en ons college hebben benoemd in het Groninger onderwijspact. Daarin gaan we voor kwalitatief goed onderwijs, dat goed op elkaar aansluit en dat de ondersteuning biedt die aansluit bij de leerlingen. Om kinderen en jongeren optimaal uit te dagen zich te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden voor de toekomst.

Hoe nu verder?

Met het ambitiedocument hebben we gezamenlijk de inhoudelijke en organisatorische contouren geschetst van de nieuwe impuls vensterscholen. Dit document ligt nu bij de partners ter finale afstemming.

Na de zomervakantie willen wij hierover graag met uw raad van gedachten wisselen, waarna we het document definitief kunnen maken.

Daarna wordt het tijdens een feestelijk moment ondertekend door alle vensterschoolpartners. U wordt hiervoor ook uitgenodigd.

Wij vertrouwen erop u voorlopig voldoende te hebben geïnformeerd en spreken graag met u af om na de zomervakantie nader met u in discussie te kunnen gaan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Ambitiedocument nieuwe impuls Vensterscholen (versie 24 mei 2013)

1. Onze drijfveer

In Groningen willen wij, de organisaties voor onderwijs en opvang en de gemeente, zorgen dat alle kinderen in de stad maximale kansen in hun ontwikkeling krijgen. Wij willen realiseren dat kinderen zich een onderdeel voelen van de samenleving. Dit doet iedereen vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en pedagogische visie.

De partners kennen elkaars pedagogische visie en respecteren de overeenkomsten en verschillen. Vanuit dit respect werken wij samen om de Vensterscholen in Groningen vorm te geven.

In onze visie biedt de Vensterschool opvoeding, educatie en begeleiding aan kinderen, zodat zij hun talenten en mogelijkheden leren kennen, ontwikkelen en gebruiken. Dit alles met respect voor de ander, zichzelf en de omgeving.

Wij streven naar maatwerk: iedere Vensterschool mag uniek zijn, maar moet wel de gemeenschappelijke doelstelling/visie van het samenwerkingsverband waarin het participeert onderschrijven. De Vensterschool sluit aan bij datgene wat kinderen nodig hebben en wat onderwijs en opvang kunnen bieden. De kinderen en hun ouders staan centraal, dat betekent dat het aanbod voor kinderen en ouders maatwerk is.

De organisatie van de Vensterscholen kan dus per wijk verschillen. Het onderwijs pakt de regie op in goede afstemming met de andere partners in de wijk.

Tegelijkertijd streven wij naar kwaliteit, datgene wat we doen in de Vensterscholen moet een belangrijke bijdrage leveren aan de kansen van alle kinderen.

2. Gezamenlijke ambitie

- Alle kinderen worden uitgedaagd en krijgen volop kansen om hun talenten te ontwikkelen. Kinderen die een extra zetje nodig hebben (bijvoorbeeld omdat ze opgroeien in kansarme gezinnen), worden actief benaderd om de aangeboden kansen aan te pakken;
- er is een rijk aanbod is voor alle kinderen, maar de dag is niet te vol;
- de ondersteuning die kinderen nodig hebben, wordt zo dicht mogelijk bij de kinderen georganiseerd. De zorg die vanuit de school en opvang, en vanuit de gemeente georganiseerd wordt, moet vanuit één heldere visie en met één aanpak worden aangeboden. Daarbij wordt specifiek aangetekend dat de functie van sociaal verpleegkundige een onmisbare schakel is.
- Voor ieder kind worden de juiste randvoorwaarden gecreëerd en obstakels weggewerkt, zodat ieder kind kan deelnemen aan onderwijs;
- er is een aanbod dat mede tot stand is gekomen door te luisteren naar ouders en kinderen;

- talenten van de professionals worden benut, ze krijgen ook de ruimte om hun talenten in te zetten;
- er wordt aangesloten bij goede initiatieven die al worden uitgevoerd en er wordt ruimte geboden voor nieuwe ontwikkelingen.

3. Inhoudelijke focus

In de Vensterscholen hebben we een gezamenlijke inhoudelijke focus:

- *Ouderbetrokkenheid*
Een belangrijke succesfactor bij de ontwikkeling van kinderen is het betrekken van hun ouders bij het ontwikkelproces. De Vensterscholen onderscheiden zich door hier een grote inzet op te plegen.
- *Doorgaande leerlijn*
De Vensterscholen zetten zich in om de ontwikkelingslijn van kinderen van 0 tot 13 jaar vorm te geven. Het betreft niet alleen de overdracht van gegevens maar met name de afstemming van het pedagogisch en didactisch aanbod.
- *Ondersteuning / zorg*
De Vensterscholen zetten zich in om de ondersteuning van kinderen die extra zorg nodig hebben zo dicht mogelijk bij de kinderen en het gezin te organiseren. Er moet een vangnet zijn voor alle kinderen. Hiervoor is onder meer intensieve samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin en het samenwerkingsverband van het onderwijs noodzakelijk.

4. De organisatie van de Vensterscholen

Hoe willen wij de Vensterscholen organiseren:

- Iedere school kan een Vensterschool worden.
- Het onderwijs is de eerste die aan zet is: zij gaat met de andere partners in gesprek over hoe én met wie ze willen samenwerken. Een school is echter pas een Vensterschool wanneer er wordt voldaan aan de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het nieuwe akkoord.
- De organisatie van de Vensterschool is afhankelijk van de keuze van de partners. Ook hiervoor is geen blauwdruk aanwezig.
- De gemeente toetst de plannen vanuit de gezamenlijke ambitie en kan vervolgens bij dit proces ondersteuning bieden. Deze ondersteuning is maatwerk. Dus niet per wijk of per locatiemanager georganiseerd. De gemeente vraagt bij deze toetsing advies van de partners. Er zal een beoordelingscommissie worden gemaakt die de gemeente adviseert.
- Per wijk kunnen er één of meerdere Vensterscholen zijn, ook kunnen scholen in één wijk bepalen om samen een Vensterschool te vormen. In principe kan iedere school een Vensterschool worden, maar het kan ook een bundeling van

scholen zijn. De samenstelling van de Vensterschool is maatwerk. Op basis van de gewenste samenwerking door de partners. Scholen die nog geen Vensterschool zijn worden uitgenodigd mee te doen. Vensterwijken kunnen zich beraden of ze als Vensterwijk doorgaan, of dat er een voorkeur is voor een aantal Vensterscholen binnen de wijk. In een wijk met meerdere Vensterscholen is het van belang dat de Vensterscholen met elkaar afstemmen.

- Koppels van onderwijs en opvang zullen met elkaar in gesprek moeten gaan over wezenlijke vragen: vanuit welk moreel kader werken wij, wat is onze gezamenlijke pedagogische opdracht, vanuit welke visie op ontwikkelen en leren willen wij onze Vensterschool vorm geven. Welke consequenties hebben deze uitspraken voor het aanbod voor de kinderen en ouders?
- We streven nadrukkelijk naar maatwerk per wijk, er komt geen blauwdruk voor Vensterscholen. Iedere wijk heeft zijn eigen specifieke doelgroep, wensen, mogelijkheden en samenstelling van organisaties. De Vensterschool moet daar een afspiegeling van zijn.
- De gemeente blijft verantwoordelijk voor de sociale infrastructuur (samenhangend aanbod voor jeugd) in de wijk en is de linking pin tussen de wijk en de Vensterschool.
- We streven naar een cyclische aanpak: planning, uitvoering, monitoring en evaluatie, zodat de kwaliteit geborgd is en er transparantie in de werkwijze ontstaat.

Bijlage bij ambitiedocument:

Een gezamenlijke visie

Je kunt alleen goed met elkaar samenwerken als er sprake is van een gedeelde visie. Vanuit die visie kun je gezamenlijke activiteiten benoemen en uitvoeren. Doornenbal, Groningse lector Integraal Jeugdbeleid, geeft in haar boekje 'Opgroeien doe je maar één keer' een handvat voor deze visie volgens de lijn:

- Een gedeeld moreel kader (welke waarden willen we voorleven en naleven als collega's, voor ouders en kinderen? Het vormt het ethisch fundament van een Vensterschool dat door iedereen uitgedragen moet worden en dat voelbaar is in alles. In de houding van professionals, de sfeer, de inrichting etc.)
- Een visie op de pedagogische opdracht (waar willen we kinderen van 0-12 jaar brengen die aan ons zijn toevertrouwd?)
- Een brede visie op leren en ontwikkelen (Hoe kijken we naar kinderen, wat denken we dat ze nodig hebben, en hoe denken we dat het beste aan hen te kunnen bieden?)

Deze uitgangspunten kunnen een pedagogisch ontwerp vormen voor de Nieuwe Impuls Vensterscholen. Vanuit dit pedagogisch ontwerp kan de Nieuwe Impuls Vensterscholen verder ontwikkeld worden:

De inhoudelijke pijlers van de Nieuwe Impuls Vensterscholen

Vanuit de gezamenlijke basis kunnen we de Vensterschool verder opbouwen vanuit de drie onderstaande pijlers doorgaande ontwikkelingslijn, ouderbetrokkenheid en Zorg

Het gaat om een extra inzet op deze thema's, bovenop de 'reguliere' taken van het onderwijs. Pas dan kun je spreken over De Vensterschool.

Hieronder volgt een toelichting op de thema's, met doelstellingen en activiteiten.

Doorgaande ontwikkelingslijnen

Doel: didactische en pedagogische afstemming tussen de verschillende instellingen en professionals, zodat de ontwikkeling van kinderen niet verstoord wordt.

Toelichting:

Bij de doorgaande ontwikkelingslijn gaat het om de ontwikkelingslijn in leeftijd (0-12 jaar) maar ook om de doorgaande lijn in de dag: van 7.00-19.00.

Kinderen hebben gedurende de dag en gedurende hun schoolloopbaan met veel verschillende professionals te maken. De professionals moeten met elkaar een betrouwbare, consistente omgeving creëren waarin, vanuit de gezamenlijke

pedagogische visie, afspraken gemaakt worden over bijvoorbeeld opbouw van leerinhouden, pedagogische aanpak en didactische werkwijzen.

Er zijn in Groningen verschillende manieren waarop de doorgaande ontwikkelingslijn wordt vormgegeven:

- Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) een gezamenlijk programma, de overdracht, gezamenlijke activiteiten, gezamenlijke trainingen, VVE thuis.
- Naschoolse activiteiten / Binnenschools-buitenschools leren. Bijvoorbeeld bij sport en cultuur. Dit kan op veel verschillende manieren, zoals levensecht leren, of gebruik maken van de methode 'meervoudige intelligentie'.
- Verlengde Schooldag. Een aantal scholen geven langere schooldagen aan de kinderen uit de bovenbouw. Dit om de leerresultaten te vergroten. De opzet van deze verlengde schooldag is een samenwerking tussen opvang en onderwijs. Opvang en onderwijs benutten elkaars krachten en deskundigheid en de kinderen krijgen een aanbod waarin leren en ontspanning op een goede manier worden afgewisseld. Levensecht leren in het naschoolse deel sluit aan bij de lesinhouden van het onderwijskundige deel.
- PO / VO: doorgaande leerlijnen van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Hiervoor zijn geen bestaande programma's, maar binnen de stad zijn wel verschillende ervaringen opgedaan. Het kan bij de afstemming gaan om vakinhoudelijke doorgaande lijnen, zoals bij techniek, maar ook om afstemming van leerklimaat, verwachtingen van kinderen, huiswerkbegeleiding.
- Andere projecten / activiteiten. Scholen, kinderopvang en andere partners ontwikkelen zelf activiteiten met als doel de ontwikkeling van kinderen maximaal te stimuleren, zoals de Tussen de Middag Opvang.

Ouderbetrokkenheid

Doel: ouders betrekken bij het leerproces van het kind om zo te komen tot maximale ontwikkelingsmogelijkheden van het kind.

Toelichting: Het is bekend dat bepaalde vormen van ouderbetrokkenheid kunnen leiden tot betere ontwikkelingskansen van kinderen. Ouderbetrokkenheid is echter een verwarrend begrip, wat enige verduidelijking behoeft.

De meest voorkomende vormen van ouderbetrokkenheid zijn:

- Informatievoorziening en informatie-uitwisseling (nieuwsbrieven, gesprekken, website, etc.). Dit zijn activiteiten die onder de reguliere werkzaamheden vallen van het onderwijs en de opvang. Wel kan het zijn dat informatie bij bepaalde groepen niet of niet goed overkomt. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld brugfunctionarissen ingezet worden. Zij zullen zich echter niet alleen beperken tot het uitwisselen van informatie.
- Formele ouderparticipatie (MR, oudercommissies). Dit is aan de scholen en valt niet onder Vensterschool activiteiten. Het spreekt voor zich dat ook dit een reguliere activiteit is. Wel kan ervoor gekozen worden om de

inspraakorganen nauwer te laten samenwerken wanneer opvang en onderwijs zeer nauw samenwerken.

- Informele ouderparticipatie (voorleesouders, activiteitencommissie e.d.). In verschillende Vensterscholen zijn ook nu al Vensterschool brede oudercommissies.
- Opvoedingsondersteuning. Het ondersteunen van ouders bij de opvoeding van de kinderen. Dit kan d.m.v. themabijeenkomsten, activiteiten voor ouders in ouderkamers of activiteiten van brugfunctionarissen. Veel van deze activiteiten gebeuren onder de verantwoordelijkheid van de CJG's.
- Ontwikkelings- ondersteunend gedrag: Van ouders wordt verwacht dat zij kinderen op allerlei manieren thuis helpen bij ontwikkelingsactiviteiten. Voorlezen aan jonge kinderen is een bekend voorbeeld, maar ook helpen bij topografie, of het stimuleren van het thuis oefenen voor muzieklessen. Dit aspect van ouderbetrokkenheid willen we hier extra onder de aandacht brengen. De activiteiten die hieronder vallen zijn:
  - o opstap / opstapje / VVE thuis
  - o voorleesprojecten
  - o brugfunctionaris
  - o familieleren
  - o andere projecten / activiteiten

Ook bij ouderbetrokkenheid in de Nieuwe Impuls Vensterscholen gaat het om activiteiten die verder gaan dan de activiteiten die school intern noodzakelijk of wettelijk verplicht zijn, zoals het hebben van een MR, of het houden van tienminutengesprekken.

Zorg

Doelstelling: Een sluitend aanbod aan ondersteuning en hulp voor kinderen en hun ouders/gezinnen.

Toelichting: Het organiseren van noodzakelijke zorg en ondersteuning voor kinderen in onderwijs en opvang, maar ook in het gezin, is een complexe aangelegenheid. Scholen, opvangorganisaties en gemeenten hebben hier elk een eigen verantwoordelijkheid in, waarover wettelijk (Passend Onderwijs en de nieuwe Jeugdwet) is afgesproken om problemen van kinderen nu echt integraal op te gaan pakken, dicht bij hun belangrijkste leefdomeinen. Onderwijs en gemeenten zijn samen verantwoordelijk voor een sluitend aanbod aan ondersteuning en voor hulp aan kinderen en hun ouders/gezinnen.

Op dit moment is het thema 'zorg in en rond het onderwijs' nog volop in bespreking binnen de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, de schoolbesturen en gemeente. Het is noodzakelijk om de komende tijd een goed beeld te krijgen van knelpunten en mogelijkheden om de zorg voor jeugdigen te vernieuwen en verbeteren.

De noodzakelijke vernieuwing die de gemeente nastreeft in het kader van de zorg in en rond de school is het verstevigen van de pedagogische infrastructuur en de opvoeding in het algemeen en te zorgen voor een adequate ondersteuning. Korte lijnen, snel handelen indien nodig en hulp ter plekke waar de vraag gesteld wordt.

Activiteiten:

- Aanbod CJG zoals: de inzet van sociaal verpleegkundigen in de school; opvoedondersteuning, uitvoering Triple P, vraagbaak.
- Alert for You
- Schoolmaatschappelijk werk
- Gezondheidsprojecten
- Inzet leerplicht,
- Andere activiteiten nader af te spreken